

Kurssi 7: Ihmisten välisen ja itseen kohdistuvan väkivallan ehkäiseminen

Luku 1: Ihmisten välisen väkivallan ehkäiseminen

Osanottajia pyydetään työskentelemään pareissa tai kolmen hengen ryhmissä. (Pienemmät ryhmät ovat parempia keskustelun kannalta, mutta jos mukana on paljon opiskelijoita, on ryhmistä hyvä tehdä suurempia, jottei yhteinen keskustelu kestä liian pitkään tai ala toistaa itseään).

Harjoitus 1: Ihmisten välisen väkivallan eri muodot - aivoriihi - 5 min

Ryhmissä: Osanottajia pyydetään kirjaamaan ylös eri ihmisten välisen väkivallan muotoja, ottaen huomioon missä ne tapahtuvat, keitä uhrit ja tekijät ovat sekä tehdyn väkivallan luonteen.

Harjoitus 2: Ihmisten välisen väkivallan tyyppioppi - 10 min

Yhteisesti: Ohjaaja esittää WHO:n kuvan väkivallan tyypeistä (katso kappale 1.1 ja dia 4) liitutaululla, fläppitaululla tai PowerPointin kautta.

Jokainen ryhmä lisää mukaan keksimänsä väkivallan muodot ja pohtii, mihin väkivaltatyyppeihin kukin niistä sopisi.

Harjoitus 3: Ihmisten välinen väkivalta ihmisoikeusongelmana - 15 min

Yhteisesti: Pohtikaa, miksi ihmisten välistä väkivaltaa pidetään ihmisoikeusongelmana, ja mitä seurauksia sen näkeminen ihmisoikeuskysymyksenä asettaa valtioille.

Vinkkejä: Ihmisten välinen väkivalta loukkaa ihmisoikeuksia, joita valtiot ovat sitoutuneet kunnioittamaan, suojelemaan ja ylläpitämään. Valtiossa, jossa ihmisoikeuksia ei suojella, on ihmisten välinen väkivalta lisäksi todennäköisempää. (ks. kappale 1.1)

Harjoitus 4: Ihmisten välisen väkivallan laajuus - 30 min

Ryhmissä (10 min): Pohtikaa, mitkä väkivallan muodot (katso harjoituksessa 2 esitetty tyyppioppi) ja mitkä väkivallan seuraukset saavat median huomiota ja mitkä eivät.

Pyrikää vastaamaan seuraavaan kysymykseen: Miksi fataalit lopputulokset (henkirikokset) ovat vain jäävuoren huippu, ja minkä vuoksi ei-fataalisti päättyvien väkivaltatilanteiden todellinen määrä on hämärän peitossa?

Yhteisesti (20 min): keskustelun lomassa ohjaaja voi esittää seuraavat arviot yhteisesti.

- Kymmeniä miljoonia lapsia kohdellaan kaltoin ja laiminlyödään maailmanlaajuisesti vuosittain
- Jopa 10 % miehistä ja 20 % naisista raportoi tulleen seksuaalisesti hyväksikäytetyksi lapsena
- Jokaista henkirikosta kohden on nuorison keskuudessa 20-40 ei-fataalia väkivaltatapausta, joissa tarvitaan sairaalahoitoa
- Raiskaus ja perheväkivalta selittävät noin 5-16 % terveiden elinvuosien vähenemisestä lisääntymisikäisillä naisilla
- 10-50% naisista kokee fyysistä väkivaltaa läheisen kumppanin taholta elämänsä aikana.

(WHO 2002:9-11)

Kurssi 7: Ihmisten välisen ja itseen kohdistuvan väkivallan ehkäiseminen

Vinkkejä: Henkirikokset myyvät parhaiten medioissa – huomaa kuitenkin, että toiset henkirikokset saavat enemmän huomiota kuin toiset. useimmat väkivallan uhrit selviävät: ei-fataalit tapaukset jäävät usein varjoon eikä niitä välttämättä rekisteröidä pelon, häpeän, köyhyyden, hoitokustannusten, eristäytyneisyyden jne. vuoksi. (katso kappale 1.2).

Harjoitus 5: Ihmisten välisen väkivallan hinta – 30 min

Ryhmissä (20 min): Lukekaa läpi seuraava 'Yhden luodin tarina' ja vastatkaa alla oleviin kysymyksiin. Kyseessä on tositarina:

Yhden luodin tarina: Nairobi, Kenia

Tekijät: Dr. Walter Odhiambo, Prof. Symon Guthua ja Paul Saoko, IPPNW Kenya

Tämä on tarina 17-vuotiaasta kongolaisesta nuorukaisesta, joka saapui Nairobun yliopistolliseen sairaalaan leikkaukseen ja hoitoon kasvoihin saamansa ampumahaavan vuoksi... Nuori mies oli timantinetsijän poika, jolla kapinallissotilaat epäilivät olevan timantteja. Kun timantteja ei häneltä löytynyt, yksi sotilaista ampui suuttuneena miestä kasvoihin. Mies sai onnekseen välitöntä ensiapua, mutta varsinaiseen hoitoon hänen oli matkattava Nairobiin – tämä on 300 km matka maateitse läpi koko Ugandan!

Mieheltä kesti yli vuoden ajan kerätä matkaan ja hoitoon tarvittavat varat ystävilta ja perheenjäseniltä. Tämän ajan hän piti luodin tuhoaman suunsa edessä nenäliinaa liikkueensa ulkona. Luoti hajotti hänen ylä- ja alaleukaluunsa. Menetetyn leuanosan korvaamiseen tarvittiin implantti. Dr. Odhiambo ja hänen kollegansa työskentelivät leikkaussalissa 9 tuntia. Alaleukaan asetettiin luulevy ruostumattomasta teräksestä. 9 tunnin leikkauksen jälkeen luodin aiheuttama vaurio oli korjattu – ainakin fyysinen vaurio...

Yhden luodin kokonaiskustannukset:

Matkakulut haavoittumispaikalta Kongosta
Hotellikulut ennen sairaalaan saapumista
Kirurgi ja sairaanhoitajat
9 tuntia leikkauksessa
9 tuntia leikkauslääkitystä
Rekonstruktioivinen levy
Post-operatiivinen hoito
=\$6,000

+ psykologinen ja sosiaalinen hinta... kuten traumaperäinen stressioireyhtymä

\$6,000 = 1 ampumahaava tai...

...Vuosi peruskoulua 100 lapselle Keniassa

...Rokotteet 250 kenialaiselle koululaiselle

...1,5 vuotta lääketieteen opintoja opiskelijalle Keniassa

...10 vuotta päivittäisiä aterioita ugalia kenialaiselle kuuden hengen perheelle

- Millaisia taloudellisia kustannuksia koituu yksittäisille ihmisten välisen väkivallan uhreille maassasi?
- Entä millaisia taloudellisia seurauksia on yhteiskunnalle?
- Miten ihmisten välinen väkivalta saattaisi vaikuttaa terveyssektoriin?

Yhteisesti (10 min): Jokainen ryhmä esittelee vastauksensa näihin kaikkiin kysymyksiin.

Kurssi 7: Ihmisten välisen ja itseen kohdistuvan väkivallan ehkäiseminen

Harjoitus 6: Ihmisten välisen väkivallan primaarinen ehkäisy – 30 min

Ryhmissä (15 min): Kuvitelkaa, että työskentelette terveysalan ammattilaisten ryhmässä esikaupunkialueella, ja terveysviranomaiset pyytävät teitä tarttumaan toimiin alentaaksenne alueen korkeaa perheväkivallan tasoa. Pohtikaa seuraavia kysymyksiä.

- Millaisia riskitekijöitä ja suojaavia tekijöitä suhteessa perheväkivaltaan voitaisiin tyypillisesti löytää tässä kyseisessä kontekstissa?
- Mitä sinä voisit terveysalan ammattilaisena tehdä ehkäistäksesi perheväkivaltaa tässä kyseisessä kontekstissa?

Yhteisesti (15 min): Ohjaaja esittää taulukon WHO:n katsauksesta väkivallan ehkäisyinterventioista ja todisteista niiden tehokkuudesta eri väkivallan muotojen ehkäisemisessä (taulukko 1 kappaleessa 1.4). Keskustelkaa ehkäisevistä interventioista, jotka ryhmät ovat keksineet, ja pohtikaa, mikä voisi toimia teidän paikallisessa/alueellisessa kontekstissanne.

Kurssi 7: Ihmisten välisen ja itseen kohdistuvan väkivallan ehkäiseminen

Luku 2: Itseen kohdistuvan väkivallan estäminen

Osanottajia pyydetään työskentelemään pareissa tai kolmen hengen ryhmissä.

Harjoitus 7: Itseen kohdistuvan väkivallan eri muodot – aivoriihi - 15 min

Ryhmissä (5 min): Osanottajia pyydetään kirjoittamaan ylös erilaisia itseen kohdistuvan väkivallan muotoja, ottaen huomioon niiden tarkoituksen, lopputuloksen ja luonteen.

Yhteisesti (10 min): Ohjaaja esittelee itsemurhan, itsemurhayrityksen ja tarkoituksellisen itsen vahingoittamisen määritelmät (ks. kappale 2.1). Ryhmät sijoittavat keräämänsä itseen kohdistuvan väkivallan muodot näiden otsikoiden alle.

Harjoitus 8: Vaihtelu tapauksissa - 30 min

Yhteisesti (5 min): Ohjaaja esittelee tilastollisen kuvan tarkoituksellisesta itsen vahingoittamisesta ja itsemurhasta (ks. kappale 2.1).

Ryhmissä (10 min): Osanottajia pyydetään pohtimaan sukupuolten ja uskontokuntien välisiä eroja. He voivat selvittää kotimaidensa ja muiden heitä kiinnostavien maiden itsemurhaluvut, ja katsoa vahvistavatko ne aiemmin tarjottua tilastollista kuvaa, vai puhuvatko ne sitä vastaan. (ks. itsemurhien määrä maiden, vuosien ja sukupuolten mukaan eriteltynä www.who.int/mental_health/prevention/suicide_rates/en/index.html)

Yhteisesti (15 min): Keskustelua ryhmien löydöksistä.

Harjoitus 9: Alttius suisidaaliselle käytökselle - 30 min

Ryhmissä (15 min): Kappaleessa 2.2, esitellään eri tekijöitä, jotka tekevät ihmisen alttiimmaksi itsemurhalle, kuten perherakenteet ja –historia, taloudelliset tekijät, terveydentila ja stressitaso. Jokainen ryhmä miettii, löytyiskö heidän omasta yhteiskunnastaan yleisiä alttiustekijöitä itsemurhalle, ja mitkä ihmisryhmät ovat erityisessä itsemurhariskissä.

Yhteisesti (15 min): Ryhmien löydökset esitellään ja niistä keskustellaan yhteisesti.

Harjoitus 10: Itsemurhien ehkäisemiseen tähtäävä interventio - 45 min

Ryhmissä (25 min): Suunnitelkaa ehkäisevän intervention kampanja, jonka tarkoituksena on vähentää suisidaalista käytöstä. Millaisia esteitä voi tulla eteen, ja millaisia ratkaisuja keksitte niiden yli pääsemiseksi? Ketä voisitte valita partnereiksenne kampanjaan?

Yhteisesti (20 min): Ryhmät esittelevät kampanjansa ja pohtivat, ovatko heidän ehdotuksensa enemmänkin populaatiotason vai riskiryhmiin kohdistuvia interventioita.

Vinkki: katso kappale 2.4.